

F. M. Dostojevskij – Zločin a trest – ukázka 1 - vražda

Dveře se stejně jako tehdy maličko pootevřely a uzoučkou škvírkou se na něho ze tmy opět upřely dvě pichlavé a nedůvěřivé oči. V tu chvíli ztratil klid a málem se dopustil těžké chyby. Ze strachu, aby stařenu nepolekalo, že jsou sami, i z pochybnosti, zda jeho vzhled rozptýlí její nedůvěru, vzal za dveře a přitahoval si je, aby ji snad nenapadlo znova se zavřít. Stará nato sice nepřirazila dveře zpátky, ale ani nepouštěla petlici z ruky, takže ji div nevytáhl ze dveří na chodbu. Viděl, že si stoupla tak, aby mu zahradila vstup, ale hrnul se přes ni. Stařena polekaně uhnula, chtěla cosi říct, ale nevypravila ze sebe ani slovo a jen na něho upírala široce rozevřené oči.

„Dobrý den, Aleno Ivanovno,“ spustil co možná nenuceně, ale hlas se mu zadrhl a neposlušně se roztrásl. „Přinesl jsem vám... něco... ale pojd'te radši sem, ke světlu...“

A nedbaje na ni, šel bez vyzvání rovnou do pokoje. Stará pospíchala za ním, jazyk se jí už rozvázal.

„Panenko! Copak si vlastně přejete...? Co jste zač? Co tu pohledáváte?“

„Ale prosím vás, Aleno Ivanovno..., jako byste mě neznala... Raskolnikov... nesu tady tu zástavu, jak jsem tuhle slíbil...“ A podával jí zástavu.

Stařena se na ni letmo podívala, ale vzápětí už zas upřela oči na nezvaného hosta. Dívala se bedlivě, nevraživě a podezřavě. Trvalo to hodnou chvíli, měl přitom dojem, že jí dokonce výsměšně zahrálo v očích, jako by se už byla dokonale dovtipila. Cítil, jak ztrácí pevnou půdu pod nohama a jak se mu dělá úzko, tak úzko, že kdyby takhle němě zírala ještě půl minuty, možná by utekl.

„Co se tak díváte, jako byste mě nepoznávala?“ vyhrkl náhle také nevraživým tónem. „Řekněte, jestli to vezmete, když ne, půjdu jinam, spěchám.“

Nic takového si nepřipravil, přišlo mu to náhle na jazyk samo od sebe. Stařena se vzpamatovala, návštěvníkova rezolutní řeč ji zřejmě uklidnila.

„Ale, ale, mladý pane, ne tak zhurta... A copak to je?“ optala se a pohlédla na balíček. „Stříbrná tabatěrka, posledně jsem vám o ní říkal!“ Natáhla ruku.

„A jakpak, že jste tak bledý? Ruce se vám takhle klepou! Jako byste vylezl z vody, mladý pane.“

„Mám horečku,“ vyrazil přerývaně. „Kdopak by nebyl bledý... když nemá co do úst,“ zmohl se těžce ještě na několik slov. Už zas ho opouštěly síly. Odpověď však zapůsobila věrohodně – stařena vzala balíček.

„Co je to?“ zeptala se a znovu si Raskolnikova bedlivě prohlížela, potězkávajíc zástavu v dlani.

„Stříbro... tabatěrka... podívejte se.“ „Na stříbro to moc nevypadá... Pane, omotal to...“ Jak rozvazovala motouz, natočila se ke světlu (i v tom parnu měla všechna okna zavřená) a přitom ho na několik vteřin úplně spustila z očí a obrátila se k němu zády. Rozepnul si plášť a vyvlekl sekyru z poutka, ale ještě ji docela nevytáhl, nýbrž zatím přidržoval pravou rukou pod kabátem. Ruce mu hrozně ochably, jasně cítil, jak každým okamžikem stále více umdlévají a dřevěnější. Měl strach, že sekyru neudrží a upustí... najednou se mu zatočila hlava.

„Hrůza, jak to omotal!“ vrčela nazlobeně stařena a pohnula se k němu. Nesměl ztratit ani okamžik. Vytáhl sekyru docela, rozmáchl se jí oběma rukama a neznaje se, téměř bez úsilí, téměř mechanicky ji spustil tupým koncem ženě na hlavu. Zdálo se, že vlastní síly na to nevynaložil ani špetku. Ale jakmile sekyru spustil, naráz se v něm síla probudila. Stařena byla jako doposud vždy prostovlasá. Světlé, prošedivělé řid'oučné vlasy, po zvyku silně namaštěné, měla spletené v krysí copánek a shrnuté pod úlomkem kostěného hřebínku, trčícího jí na zátylku. Úder dolehl přímo na temeno, její malý vzrůst tomu jen napomohl. Výkřikla, ale docela slabounce, a znenadáni se schoulila k podlaze, ačkoliv ještě stačila zdvihnout obě ruce. V jedné pořád ještě svírala „zástavu“. Tu udeřil vši silou ještě jednou, zase tupým koncem a zase do temene. Krev vychlístla jako z převržené číše a tělo se zvrátilo naznak. Couvl před padajícím tělem a ihned se sklonil k její tváři; byla už mrtvá. Oči byly vytřeštěné, jako by chtěly vylézt z důlků, čelo a celý obličej měla svraštělý a zkrivený křečí.

Položil sekyru na zem vedle mrtvé a rychle, ale opatrně, aby se nepotřísnil prýstící krví, strčil ruku stařeně do kapsy, do pravé kapsy, z níž minule vytáhla klíče. Byl naprosto příčetný, mráčky ani mdloby se o něj už nepokoušely, jen ruce se mu pořád ještě tráslly. Později se upamatoval, že byl dokonce velmi vnímavý a obezřetný a že neustále dával pozor, aby se nepotřísnil...

Klíče vytáhl okamžitě; jako tehdy byly všechny pohromadě na jednom ocelovém kroužku. Ihned s nimi pospíšil do ložnice. To byl malý pokojík s velkou skříní na ikony. Při druhé zdi stála bytelná postel, velmi čistá, s prošívanou pokrývkou sešitou zhedvábných odstřížků. Utřetí zdi stál prádelník. A podivná věc: sotva začal zkoušet, který z klíčů je od prádelníku, sotva jimi zařinčel, projelo jím křečovitě zachvění. Náhle měl chuť všeho nechat a odejít. Ale to byl jen okamžik, na odchod bylo už pozdě. Dokonce se sám sobě

ušklíbl, ale vtom mu bleskla hlavou jiná poplašná myšlenka. Náhle měl pocit, že stařena možná ještě žije a ještě se může vzpamatovat. Nechal klíčů a prádelníku, odběhl zpátky k tělu, popadl sekyru a znova se nad stařenou rozpráhl, ale ránu nezasadil. Nebylo pochybnosti, že je mrtvá. Když se sehnul, aby si ji znova blíž prohlédl, jasně viděl roztržitěnou, dokonce trochu sesunutou lebku. Už se ji chystal ohmatat prstem, ale stáhl ruku zpátky, i tak bylo všechno jasné. Krve zatím natekla celá louže.

Náhle spatřil na stařenině krku šňůrku, škuhl jí, ale byla pevná, nepřetrhla se; mimoto byla nabobtnalá krví. Zkusil ji vytáhnout zpod západří, ale cosi se tam zachytilo a překázelo. Netrpělivě se opět rozmáchl sekyrou, aby šňůrku prostě tak, na těle shora přesekl, ale neodvážil se a zdlouhavě, po dvouminutové námaze, při níž si potřísnil ruce i sekyru krví, přeřezal šňůrku sekyrou, nedotýkaje se jí těla, a sundal ji; nemýlil se, byl to měšec. Na šňůrce byly dva křížky, cypřišový a měděný, a emailová ikonka; k nim byl přivěšen nevelký zámišový ohmataný měšec s ocelovou obroučkou a kroužkem. Měšec byl silně naditý; Raskolnikov ho strčil do kapsy, aniž ho prohlédl, kříže pohodil na stařeninu hrud' a rychle se vrátil do ložnice, tentokrát se sekyrou v ruce. V hrozném spěchu zvedl klíče a opět se s nimi začal pachtit. Ale stále bez úspěchu: žádný pořad nešel do zámku. A ne snad proto, že se mu tak trásly ruce, ale pořad se pletl: viděl například, že nebere správný klíč, že se určitě nebude hodit, a přece ho zkoušel. Vtom si vzpomněl a rozvážil, že ten velký zubatý klíč, zavěšený vedle malých, určitě není od prádelníku (jak ho napadlo už posledně), nýbrž od nějaké truhly, a právě v té truhle že je možná všechno schováno. Odstoupil od prádelníku a už se shýbal pod postel, věděl, že staré ženy obvykle zasunují truhly pod postel. A nemýlil se: stála tam důkladná, skoro metr dlouhá truhla s vypouklým víkem, potažená červeným safiánem a pobitá ocelovými cvočky. Zubatý klíč se opravdu hodil a odemkl. Navrch, pod bílým prostěradlem, ležel zaječí kožíšek s červeným potahem, pod ním byly hedvábné šaty, pak šála, a jak se zdálo, i vespod bylo jen samé šatstvo.

První, co udělal, bylo, že si začal utírat do červeného potahu ruce potřísněné krví. Červená, a na červeném není krev tak nápadná, usoudil, ale hned se vzpamatoval: Bože! Copak jsem přišel o rozum? pomyslel si zděšeně. Ale jak se šatstva dotkl, vyklouzly zpod kožíšku zlaté hodinky. Rychle začal všechno přehrabovat. Opravdu, mezi šatstvo byly nastrhány zlaté předměty, pravděpodobně samé zástavy, vyplacené i nevyplacené – náramky, řetízký, náušnice, jehlice a všechno možné. Některé věci, šperky, byly v pouzdrech, jiné jen zabalené do novinového papíru, ale pečlivě a důkladně, dvojitě, a převázané kalouny. Ani okamžik neotálel a začal si je cpát do kapes kalhot i svrchníku, aniž vybíral nebo otevíral balíčky a pouzdra; ale mnoho pobrat nestačil... Náhle se mu zdálo, že v pokoji, kde ležela stařena, slyší kroky. Znehybněl a strnul jako bez dechu. Ale všude bylo ticho, šálily ho tedy smysly.

Vtom zřetelně uslyšel tlumený výkřik nebo jako by někdo tiše a křečovitě zasténal a hned zas zmlkl. Minutu nebo dvě bylo zas mrtvé ticho. Se zatajeným dechem klečel u truhly, ale najednou vyskočil, zvedl sekyru a vyběhl z ložnice. Uprostřed pokoje stála Lizaveta s velkým uzlem v rukou a zkamenělá hrůzou, bílá jako plátno, se seškrceným hrdlem zírala na zavražděnou sestru. Když proti ní vyrazil, roztrásla se jako osika a tvář se jí křečovitě stáhla; pozvedla ruku, pootevřela ústa, ale přesto nevykřikla a pomalu, s vytřeštěnými očima před ním couvala do kouta, nevydávajíc ani hlesu, jako by nemohla popadnout dech. Vrhł se na ni se sekyrou; rty se jí zkrřivily tak lítostivě jako docela malým dětem, když se něčeho začínají bát, upřeně pozorují děsivou věc a nabírají k pláči.

Ale nešťastná Lizaveta byla tak prostá, uskrřipnutá a nadobro zakřiknutá, že ani nezvedla ruce, aby si chránila obličej, ačkoliv to v tu chvíli byl ten nejnezbytnější a nejpřirozenější pohyb, protože sekyra byla napřažená přímo nad jejím obličejem. Jen trošičku zvedla volnou levou ruku, zdaleka ne až k tváři, a pomalu ji proti němu napřáhla, jako by ho chtěla odstrčit. Sekyra dopadla ostrřím přímo nad čelo a naráz prorazila celou vrchní část lebky skoro k temeni. Lizaveta klesla jako podřatá. Raskolnikov nepříčetně popadl její uzel, hned ho zas odhodil a běžel do předsíně.

Popadal ho stále větší strach, zejména po té druhé, tak neočekávané vraždě. Toužil už jen být odtud. A kdyby byl v té chvíli schopen lépe vidět a uvažovat, kdyby byl vůbec schopen uvědomit si v plném rozsahu obtížnost své situace, kdyby si byl uvědomil, jak je zoufalá, nemravná a nechutná, a zároveň ujasnil, kolik nesnází ještě bude muset překonat a kolik nových zločinů možná ještě spáchat, aby unikl a dostal se domů, byl by nejspíš nechal všeho a šel se hned sám udat, ale ne ze strachu o sebe, nýbrž z pouhé hrůzy a hnusu nad tím, co spáchal. Zvlášť zhnusení v něm stále sílilo a rostlo. Nic na světě by ho nepřinutilo, aby se vrátil k truhle, dokonce ani do pokojů. Stále víc ho však ochromovala jakási roztržitost, ba přímo zamyšlenost: na celé minuty zapomínal na všechno, lépe řečeno zapomínal na důležité a ulpíval na maličkostech. Nicméně když nahlédl do kuchyně a uviděl na lavici do poloviny naplněné vědro s vodou, dovtípil se, že si může umýt ruce a sekyru. Ruce měl zbrocené krví a lepkavé. Sekyru ponořil do vody, vzal z uražené misky na okně kousek mýdla a rovnou ve vědru si myl ruce. Když se umyl, vytáhl i sekyru, omyl ostrřím a dlouho, snad tři

minuty, omýval zakrvácené topůrko a drhl krev dokonce mýdlem. Potom sekyru dobře otřel prádlem, které se sušilo na šňůře natažené napříč kuchyní, a pak ji bedlivě prohlížel u okna. Žádné krvavé stopy nezůstaly, jen topůrko bylo vlhké. Pečlivě sekyru zastrčil do poutka pod svrchník. Pak, pokud to v tmavé kuchyňce šlo, prohlédl svrchník, kalhoty a boty. Na svém zevnějšku neshledal na první pohled nic závadného, jen boty měl potřísněné. Namočil hadřík a otřel si je. Přesto si byl vědom, že prohlíží povrchně a že na něm možná zůstalo něco nápadného, co nevidí.

Roztržitě stál uprostřed místnosti. Klíčil v něm trýznivý, nejasný dohad, tušení, že jedná v pominutí smyslů a že v tu chvíli není s to cokoli uvážít a jakkoli se bránit, že by měl dělat možná něco docela jiného, než dělá... „Bože můj! Pryč, pryč odtud!“ zakoktal a běžel do předsíně. Ale tam se zhrozil tak, jak se nevydělil určitě ještě nikdy v životě. Stál, zíral a nevěřil svým očím: dveře, venkovní dveře z předsíně na schody, ty, u nichž prve zvonil a jimiž vstoupil, nebyly zavřené, ale na celou šířku dlaně pootevřené, nezamčené ani nezastrčené celou tu dobu! Stařena za ním nezamkla, nejspíš z opatrnosti. Ale proboha! Viděl pak přece Lizavetu! Jak to, jak to, že ho nenapadlo, že i ona přece někudy vešla! Nepřišla přece skrze stěnu! Přiskočil ke dveřím a zasunul petlici. Ne, zase špatně! Pryč, pryč musím... Vytáhl petlici, otevřel dveře a poslouchal, co se děje na schodech. Poslouchal dlouho. Kdesi hluboko dole, asi v průjezdě, se hlasitě a pištivě hádaly a lály si dva hlasy. Co to tam mají? Čekal trpělivě. Pak hluk utichl, jako když utne; rozešli se. Už chtěl vyjít, ale vtom se o poschodí níže hlučně otevřely dveře na schodiště a kdosi šel dolů a pobrukoval si nějakou melodii. Proč je tu pořád takový rámus! kmitlo mu hlavou. Znova za sebou přivřel dveře a chvíli čekal. Konečně všecko ztichlo, nikde nebyla živá duše. Už stoupal na první schod, ale najednou se znovu rozlehly něčí kroky. Tyto kroky bylo slyšet z velké dálky, až ze začátku schodiště, ale jak si velmi dobře a jasně vzpomínal, pojal tehdy hned po prvním dupnutí bůhviproč podezření, že jsou namířeny právě sem, do třetího poschodí k stařeně. Proč? Byly to snad tak zvláštní a významné zvuky? Kroky byly pádné a pravidelné, poklidné. Ted' už tamten vystoupil do prvního poschodí, a stoupá výš, stále hřmotněji a hřmotněji! Už bylo slyšet i jeho udýchané supění, jak vycházel do druhého poschodí... Sem!

A náhle měl pocit, že zdřevěněl, bylo mu zrovna jako ve snu, když se člověku zdá, že ho pronásledují a už ho mají a chtějí zabít, a on je najednou jako přirostlý k zemi a není s to hnout prstem. A teprve když návštěvník začal vycházet do třetího poschodí, konečně sebou trhl a ještě stačil rychle a šikovně vklouznout zpátky do bytu a přivřít za sebou dveře. Pak pomalu, docela neslyšně zastrčil petlici. Instinkt mu pomáhal. Když to provedl, strnul bez dechu těsně za dveřmi. I nezvaný host už byl přede dveřmi. Stáli teď jeden proti druhému tak jako nedávno on a stařena, když je oddělovaly dveře a když naslouchal on.

Návštěvník několikrát těžce zasupěl. Bude tlustý a velký, říkal si Raskolnikov, svíraje sekyru v ruce. Vskutku, bylo to všecko jako ve snu. Návštěvník vzal za zvonek a rázně zazvonil. Zvonek plechově cinkl, v pokoji jako by se něco pohnulo. Několik vteřin vážně napínal sluch. Neznámý zacinkal ještě jednou, znova posečkal a najednou z netrpělivosti začal vši silou cloumat klikou. Raskolnikov zděšeně zíral na nadskakující petlici a s tupou hrůzou čekal, že užuž vyskočí. A opravdu se mu to zdálo možné. Napadlo ho, aby petlici přidržel, ale tamten to mohl poznat. Měl pocit, že se s ním znova začíná všechno točit. Svalím se tady! blesklo mu hlavou, ale vtom se vzpamatoval, protože neznámý promluvil. „Tak co je s nima, chrní tam, nebo je někdo uškrtil? Zatracené báby!“ zatroubil jak na pozoun. „Hej, Aleno Ivanovno, ty stará můro! Lizaveto Ivanovno, krásno nebeská! Tak otevřete! Zatracené báby, spí už nebo co?“ A celý zuřivý, znova asi desetkrát vši silou škulb za zvonek. Beze vši pochybnosti to byl rázný, s domem obeznámený člověk. Skoro současně se ozvaly nedaleko na schodech drobné kvapné kroky. Přicházel ještě někdo. Raskolnikov to hned ani nepostřehl.

„Že by nebyly doma?“ spustil nový příchozí bez okolků zvučně a jaře na prvního návštěvníka, který pořád ještě škulbal zvonkem.

„Dobrý večer, Kochu!“ Podle hlasu nějaké mládě! usoudil Raskolnikov. „Čert ví, div už jsem jim nevypáčil zámek,“ odušil Koch.

„A jakpak to, že mě znáte?“

„Jakpak! Předevčirem jsem nad vámi přece v Gambrinu třikrát za sebou vyhrál v biliáru.“

„Ach tak...“ „Opravdu nejsou doma? To se divím. To je něco tak děsně pitomého! Kam jen mohla stará jít? Měl jsem tu řízení!“

„Však já tu měl taky řízení, mladý pane.“

„Tak co ted'? Čelem vzad, mně se zdá. E-ch! A já už viděl peníze v kapse!“ halasil mladík.

„To se ví, čelem vzad, ale tak bych si nikoho nezval! Vždyť, důra, sama určila hodinu. Taková zacházka! A kde se vlastně courá, to mi nejde do hlavy! Jak je rok dlouhý, je zalezlá jak můra, plesniví, je trop na nohy, a najednou si vyrazí!“

„Což se zeptat domovníka?“

„Proč to?“

„Kam šla a kdy přijde.“

„Hm... ksakru... zeptat... Ona přece nikam nechodí...“ A znova začloul mal klikou. „Co dělat, ksakru, tak půjdeme!“

„Počkejte!“ vykřikl náhle mladík. „Podívejte, vidíte tu škvíru ve dveřích, když s nimi lomcujete?“

„Co na tom?“ „To přece znamená, že není zamčeno, ale jen zaháknuto na petlici. Slyšíte, jak cvaká?“

„No a?“

„Copak ještě nechápete? Jedna tedy musí být doma. Kdyby byly odešly obě, měly by zamčeno zvenčí na klíč a ne zevnitř na petlici. A zatím – slyšíte, jak tam cvaká? A když se někdo zavře zevnitř na petlici, tak musí být doma, rozumíte? To znamená, že jsou zalezlé a neotvírají.“ „Cože! A namoutě!“ vyrazil užasle Koch. „Tak co je s nima!“ A zběsile začal lomcovat dveřmi. „Počkat!“ rozkřikl se znova mladík. „Přestaňte! Tady něco nehraje... přece jste zvonil a cloul mal, a pořád neotvírají, tak to jsou buď obě v bezvědomí, nebo...“ „Co?“ „Co? Pojd'te pro domovníka. Ať je vzbudí on.“ „To by šlo!“ Oba se hnuli dolů. „Počkejte! Vy zůstaňte tady a já skočím dolů pro domovníka sám.“ „Nač tu mám zůstat?“ „Ještě vás nic nenapadlo?“ „Když myslíte...“ „Já totiž studuju na vyšetřovatele! Tady zřejmě, ale zř-ř-ějmě něco nehraje!“ chrtil rozčileně mladík a už pádil ze schodů. Osaměvší Koch znova maličko zatahal za zvonek a ten jedinkrát cinkl; potom pomalu, jako by se rozmýšlel a rozhlížel, začal pohybovat klikou, přitahoval dveře a povoloval, aby si znova ověřil, že jsou jen na petlici. Pak se s funěním sklonil a díval se do klíčové dírky, ale v té trčel zevnitř klíč, a tedy nemohlo být nic vidět. Raskolnikov stál a svíral sekyru. Hlava mu třeštila. Byl připraven dokonce i na to, že se s nimi střetne, až vniknou dovnitř. Zatímco se k němu dobývali a co se dohadovali, několikrát ho napadlo, že by bylo nejlepší se vším skoncovat a křiknout na ně skrze dveře. Chvillemi měl chuť pustit se s nimi do hádky a dráždit je, než otevrou. Už aby to bylo! prolétlo mu hlavou.

1. Raskolnikov plánoval vraždu staré lichvářky Aleny Ivanovny, co se pokazilo?

.....
.....

2. Jak je popsána stařena a jak její sestra Lizaveta, která z vražd vzbuzuje větší lítost a proč?

.....
.....

3. V jakém stavu se Raskolnikov během vraždy ocitá? Najdi pasáže v textu a popiš jeho chování a pocity.

.....
.....

4. Popiš jaký vyprávěcí způsob autor použil (typ vyprávěče) a jaké typy promluv. Najdi příklad dialogu v přímé řeči, vnitřních monologů Raskolnikova (nepřímé řeči i polopřímé řeči, neznačené přímé řeči).

.....
.....

6. Existuje něco jako dokonalý zločin? Jaké chyby Raskolnikov udělal?

.....
.....

7. Raskolnikov je zahnaný do kouta. Zkus stručně dovyprávět, jak podle tebe jeho situace dopadne.

.....
.....
.....

Ukázka 2 - Později své přítelkyni Soně říká: „Sebe jsem zabil, žádnou babku!“ Co tím Raskolnikov myslí? Přečti ukázkou a rozeber jednotlivé myšlenky a roviny textu:

„Zabíjet? Zda máte právo zabíjet?“ zalomila rukama Soňa.
„Ach Soňo!“ vybuchl podrážděně a chtěl se nějak ohradit, ale udělal jen přezíravou odmlku.
„Nepřerušuj mě, Soňo! Chtěl jsem tě jenom přesvědčit, že mě tehdy ponoukl ďábel a teprve pak mi ukázal, že jsem neměl právo udělat ten krok, protože jsem zrovna taková veš jako všichni! Ztropil si ze mně posměch a já teď přišel k tobě! Máš hosta! Přišel bych za tebou, nebýt jen veš? Poslyš: když jsem tenkrát k staré šel, šel jsem to, abys věděla, **jen zkusit ...**“
„A zabil jste! Zabil!“
„**Ale jak jsem zabil?** Copak takhle se zabíjí? Copak někdo jde zabíjet tak jako tehdy já? Jednou ti povím, jak to bylo ... Copak jsem zabil nějakou babku? Sebe jsem zabil, žádnou babku! Zároveň jsem při tom navždy utloukl sám sebe! ... Ale tu babku zavraždil ďábel, a ne já ... Ale dost, dost už, Soňo, dost! Nech mě!“ vykřikl náhle v hysterickém zoufalství. „Nech mě!“ Opřel si lokty o kolena a sevřel hlavu v dlaních **jako v kleštích**.
„Ta bolest!“ zaúpěla utýraně Soňa.
„Ale co teď, co mám dělat teď, jen řekni!“ zvedl k ní náhle hlavu a podíval se na ní s tváří sešklebenou zoufalstvím,
„Co mám dělat!“ vykřikla, prudce se vztyčila a v očích, doposud zalitých slzami, ji náhle blýsklo!
“Vstaň!”
(...)
Její nenadálé zanícení ho překvapilo, ba ohromilo.
„Ty tedy myslíš, abych šel do vězení, Soňo? Abych se sám udal?“ zeptal se ponuře.
„**Vzít na sebe kříž a vykoupit se jím**, to musíš udělat.“

1. Určete tučně zvýrazněné jazykové prostředky (pojmenovat tropy a figury) – 4

2. Charakterizujte jednotlivé významové roviny textu:

Rovinu, kde se odehrává reálný příběh) -

Rovinu mravní (kde postava řeší morální dilema) -

Rovinu psychologickou (kde rozebírá své duševní stavy) -

Rovinu mystickou (kde uvažuje o nadpřirozenu, vině, trestu a odpuštění) –

3. Co myslí Raskolnikov tím, že **zabil sám sebe a ne babku**: